

A MAGYAR TUDOMÁNY ÜNNEPE

Az MTA programsorozata

♦ *Tudomány: út a világ megismeréséhez* ♦

A rendezvény címe	A magyarországi szegregátumokban élők egészsége és egészségügyi helyzete
A rendezvény műfaja	szimpózium
A rendezvény időpontja	2022. november 17. [csütörtök] 10.00 – 14.00
A rendezvény helyszíne	MTA Székház, Díszterem 1051 Budapest, Széchenyi István tér 9. I. emelet személyes jelenlét
Részletek/Program	<p>10.00-10.15: Megnyitó</p> <p>10.15-10.30: Szegregátumok Magyarországon: jogszabályi keretek és a gyakorlat Lakatos Gábor, szakstatistikus, az Országos Szegregációs Adatbázis témafelelőse, Központi Statisztikai Hivatal, Népszámlálási és népesedési statisztikai főosztály, Népszámlálási szervezési osztály <i>A 2022. évi népszámlálás adatainak feldolgozása után fontos feladat lesz azok szakszerű és hatékony felhasználása. Az egyik kiemelt terület Magyarország szegregált területeinek felkutatása és az ott élő emberek életkörülményeinek elemzése. Célunk, hogy a lehető legpontosabb lehatárolást adjuk az adott területekre, hogy a célzott támogatások az arra legrászorultabb réteghez eljuthassanak.</i></p> <p>10.30-10.45: Szegregátumokra fókuszáló</p>

kormányzati programok tervezése és értékelése

Ulicska László, osztályvezető, Belügyminisztérium,
Társadalmi Felzárkózásért Felelős Helyettes
Államtitkárság

A szegénység magyarországi jellemzői körében hangsúlyos szerepe van a területi hátrányoknak. A szakpolitikai tervezésben és értékelésben kiemelt jelentősége van az olyan eszközöknek, amelyekkel a területileg koncentrált társadalmi hátrányokat tehetjük láthatóvá, értékelhetővé. A Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási stratégiában, mely 2030-ig jelöli a szegénység és társadalmi kirekesztés által leginkább sújtott társadalmi csoportok helyzetének javítása érdekében követendő fejlesztési irányokat, önálló fejezetként jelenik meg a területi hátrányok kezelése. A stratégiában megjelölt fejlesztési irányok, beavatkozások tervezésében, nyomonkövetésében alapvető eszközeink a települési hátrányokat leíró statisztikai mutatók, komplex indikátorok, köztük kiemelten a szegregátum térkép és az abhoz kapcsolódó statisztikai rendszerek.

10.45-11.00: **Településen belüli**

egészségegyenlőtlenségek mérési lehetőségei

Vincze Ferenc, tanársegéd,

Debreceni Egyetem, Általános Orvostudományi Kar,
Népegészség- és Járványtani Intézet

A hazai egészségpolitikai szereplők számára, a meglévő egészségmonitorozási rendszerek fontos, de nem kellően részletes képet tudnak szolgáltatni a lakosság egészségi problémáiról. A megbízható adatok hiányát hidalhatja át a jelenleg kialakított monitoring rendszer, mely több évre (2011, 2019, 2020) vonatkozóan, település szinten (illetve magasabb tipológiai szinteken is) képes értékelni, a 314/2012. Korm. rendelet szerinti szegregátumban és komplementer területen élők alapellátási gondozással, szakellátás igénybevételével, gyógyszerhasználat, koraszüléssel és a korai halálozással kapcsolatos adatait. A szigorú adatfeldolgozási standardokból fakadóan, illetve az egészségügyi szolgáltatások kulcsfontosságú ellátási eseményeire fókuszáló széleskörű indikátorrendszerre támaszkodva a településeken lakók egészségügyi ellátásáról közvetlen az egészségi állapotáról pedig közvetett képet kaphatunk. Az eredmények a helyi és országos programok tervezése és az intervenciók hatékonyságának értékelése során aktívan képesek hasznosulni.

11.00-11.15: **A Nemzeti Egészségbiztosítási**

Alapkezelő lehetőségei az

egészségegyenlőtlenségek monitorozása

területén

Kőrösi László, főosztályvezető, Nemzeti
Egészségbiztosítási Alapkezelő, Általános
Finanszírozási Főosztály

A háziorvosi szolgálatok által végzett gyógyító-megelőző tevékenységek minőségének és hatékonyságának javítása érdekében 2009. óta országosan egységes indikátorrendszerrel működött a Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő. Az indikátorok képzéséhez elsősorban a háziorvosi szolgáltatók havi tételes betegforgalmi tevékenység jelentését, a patikák betei elszámoló jelentését, a járóbeteg-szakellátók és a fekvőbeteg szakellátók havi jelentését hasznosítják.

A program során a NEAK meglévő (világviszonylatban is egyedülálló) hatalmas adatvagyonára támaszkodva, annak intenzív feldolgozása révén a jogszabályok alapján működő monitoring indikátorkészletét egy nagyságrenddel nagyobb indikátorkészletig fejlesztették, ami számos aspektusból képes értékelni a népesség egészségi állapotát, egészséggel kapcsolatos problémáit.

Az adatbázis építés és az adatfeldolgozás módszertanát sikerült úgy alakítani, hogy az adatvédelmi előírásokat maximálisan ki tudjuk elégíteni. Erre az adott lehetőséget, hogy az indikátorok aggregált természetűek, és belőlük egyes személyekre vonatkozó következtetést nem lehet levonni.

**11.15-11:30: A szegregátumokban élők
egészségügyi ellátása a COVID-19 pándémia
idején Magyarországon**

Sándor János, intézetvezető, Debreceni Egyetem,
Általános Orvostudományi Kar, Népegészség- és
Járványtani Intézet

Az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés indikátorai jelentős különbséget mutattak a szegregált és a nem szegregált településrészekben élők körében. Általában érvényesült az a mintázat, hogy a szegregátumban élők gyakrabban vették igénybe a háziorvosi szolgáltatást, de ritkábban jutottak el járóbeteg szakellátókhoz, ami a krónikus betegségek gondozási hatékonyságát és a betegségek prognózisát rontotta. Ez a súlyos szövődmények gyakoribb és korai megjelenéséhez vezetett, amit jól tükröztek a szegregátumban élők gyakoribb kórházba kerülésével kapcsolatos mutatók. Az ellátási hiányoknak is köszönhetően a halálozási kockázat lényegesen magasabb a szegregált területeken.

A hazai szegregált településrészekben lakók körében lényegesen alacsonyabb volt a COVID-19 elleni átoltottság, mint azonos települések nem szegregált részein. A COVID-19 járvány első évében a halálozási ráta emelkedése mindkét településrészen jellemző volt. A szegregátumokban és a nem szegregált településrészekben egyaránt fél év körüli volt a várható élettartam rövidülése. A járvány alatti változások összességében nem növelték a szegregátumokban élők

hátrányait.

11.30 – 12.30: Szünet

12.30-12.45: A szegregátumok indikátorainak változását demonstráló internet alapú térinformatikai szolgáltatás

Juhász Géza, főosztályvezető, Lechner Tudásközpont

A szegregátumok egész országra kiterjedő térképes megjelenítését biztosító informatikai rendszert alakítottak ki a Lechner Tudásközpontban. Erre építették rá azt az estat.unideb.hu honlapon keresztül elérhető térinformatikai rendszert, ami különböző időszakokra (2011, 2019, 2020), területi egységekre (egyes szegregátumok, háziorvosi praxisok, települések, felzárkózó települések programban résztvevő települések, járások, megyék, régiók) képes demonstrálni mindazokat a szegregátum és komplementer terület specifikus indikátorokat (összesen 185), amiket a program során a DE-NEAK munkacsoport előállít. A webes szolgáltatás képes térképek és táblázatok formájában exportálni az eredményeket, ami a felhasználók saját céljainak megfelelő hasznosítást teszi lehetővé.

12.45-13.00: Felzárkózó Települések program helyi projektjeinek tervezése és monitorozása

Batta Zsófia, Magyar Máltai Szeretetszolgálat

2019-ben átfogó program indult a 300 leghátrányosabb helyzetű település felzárkóztatására a Magyar Máltai Szeretetszolgálat (MMSZ) szakmai irányításával. A felzárkózó települések több mint harmadán nincs betöltött háziorvosi praxis, a területen élők egészségi állapota elmarad a hazai átlagtól. Felnőttek és gyermekek körében egyaránt sok a feltáratlan és ellátatlan betegség, egészségkárosodás. Ezekre reagálva az MMSZ 2021 őszén elindította a telemedicina szolgáltatást, amely a helyszínekre viszi a hiányzó ellátást. A Szeretetszolgálat asszisztense bordozható eszközzel, az orvos pedig távolról, videókapcsolat segítségével végzi a rendelést.

Kritikus a szemüveg hiányának és a kezeletlen szemészeti problémáknak a köre, ami a látásproblémás gyermekek iskolai lemaradását is okozza. A gyermekszemészeti szűrőprogram célja, hogy a gyermekek látását felmérjük, és ahol szükséges, végleges megoldást adjunk a látásproblémára.

13.00-13.15: Mediátorok szerepe a szegregátumokban élők egészségügyi

	<p>ellátásának javításában</p> <p>Kósa Karolina, intézetvezető</p> <p>Debreceni Egyetem, Általános Orvostudományi Kar, Magatartástudományi Intézet</p> <p><i>Az egészség-mediátorok (segéd-egészségőrök) bevonására az egészségügyi ellátásba az Alapellátás-fejlesztési Modellprogram adott lehetőséget 2013-2017 közt. A mediátorok híd szerepet töltek be a felsőfokú végzettségű szakemberek és a helyi lakosság, különösen a hátrányos helyzetűek közt, segítve az utóbbiaknak a szolgáltatásokhoz való hozzáférést. Az egészség-mediátorok továbbfoglalkoztatásának kereteit az EMMI teremtette meg, amely 2020-tól biztosít finanszírozást a Debreceni Egyetemnek segéd-egészségőr hálózat működtetésére. Az előadás a két éve működő hálózat munkájába ad betekintést.</i></p> <p>13.15-14:00: Megbeszélés: A monitoring fenntarthatósága</p> <p>moderátor: Tokaji Károlyné, osztályvezető, Központi Statisztikai Hivatal, Életminőség-statisztikai főosztály, Egészségügyi statisztikai osztály</p>
Szervezők	<p>Debreceni Egyetem ÁOK Népegészség- és Járványtani Intézet</p> <p>Belügyminisztérium, Társadalmi Felzárkózásért Felelős Helyettes Államtitkárság</p>
Kapcsolattartó	<p>Dr. Sándor János, +36 20 9323140, janos.sandor@med.unideb.hu</p>
A rendezvény honlapja	---